

KAA-handbok Skaraborg

Utbildning Skaraborg

Våren 2024

Revideras vid årets första SKAA-träff och beslutas sedan av nätverket för skolcheferna

Inledning

Under hösten 2015 lyftes det kommunala aktivitetsansvaret upp på agendan i Skaraborg utifrån den lagändring som skett kring uppdraget.¹ Ett nätverk för Skaraborgs kommunala aktivitetsansvar bildades. Senare utvecklat med presidium för nätverket samt en skolchef med ansvar för nätverkets uppdrag och arbete. Samverkansstrategi för Utbildning Skaraborg med prioriterade områden²:

Fullföljd utbildning

Kompetensförsörjning för en arbetsmarknadsregion där utbud och efterfrågan är i balans

Nätverket bidrar till att samordnare för det kommunala aktivitetsansvaret för alla Skaraborgs kommuner ska ha ett forum för att ha möjlighet att diskutera sitt arbete och uppdrag. Det kommunala aktivitetsansvaret lyder under Skollagen, kapitel 29, 9§ och hur detta arbete organiseras kan se olika ut i olika kommuner. Innehållet i denna handbok visar exempel på hur det arbetet ser ut i olika kommuner i Skaraborg.

Syftet med handboken är att underlätta och tydliggöra för de som arbetar med det kommunala aktivitetsansvaret vad arbetet innebär i vardagen. Handboken ska ses som ett stöd för nyanställda och är ett led i att göra uppdraget funktionsbundet i stället för personbundet.

Innehållet i denna handbok skrivs av och för medarbetare i SKAA-nätverket och utvecklas fortlöpande. Arbetet med att skriva den första upplagan av KAA-handboken gjordes inom ramen för ESF-projektet "En skola för alla" där en arbetsgrupp tillsattes för skrivandet, med stöd av övriga i nätverket.

Handboken är ett levande dokument som revideras av KAA-nätverket vid årets första SKAA-träff och sedan beslutas av nätverket för skolchefer. Handboken ersätter inte kommunens egna upprättade rutiner eller handlingsplaner kring det kommunala aktivitetsansvaret, men kan vara ett stöd vid framtagande av en kommunal handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret.

¹ Lagändring kring uppdraget trädde i kraft 1 januari 2015.

² [kaa---uppdragsbeskrivning.pdf \(skaraborg.se\)](#)

KAA-arbetet är viktigt, varierande och givande men det kan också vara krävande, ensamt och motigt. Handboken är till för att ge de som arbetar med KAA en grund att stå på samt tips och råd i det teoretiska arbetet.

SKAA-möten ger i sin tur möjligheten att träffa kollegor med samma arbetsuppgifter och som också kan ge stöd och dela konkreta tips utifrån det praktiska KAA-arbetet.

Samlat inom SKAA finns mycket erfarenhet, en erfarenhet som vi gärna delar med oss av – ingen fråga är för dum – vi har alla varit nya en gång i tiden.

Så hittar du inte det du söker i handboken – tveka inte att lyfta luren och ringa en kollega i en annan kommun, skicka ett mejl eller ställ frågan i vårt gemensamma forum på Teams: [Nätverket KAA | Allmänt | Microsoft Teams](#)

Innehåll

Inledning	2
Innehåll	4
Vad är kommunalt aktivitetsansvar?	6
Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar	6
Målgrupp	8
Skaraborgs samarbete	9
Utbildning Skaraborg	9
Skaraborgs nätverk	9
Nätverket för det kommunala aktivitetsansvaret	10
Samverkan kring rapportering av KAA genom IST.....	10
Det löpande arbetet med KAA.....	11
Organisering av arbetet.....	11
Utvärdering och uppföljning	12
Komma i kontakt med berörda ungdomar.....	13
Ungdomar som avbryter sin utbildning.....	14
Rutin för huvudmans rapportering till hemkommun.....	14
Ungdomar i grundskolan.....	16
Ungdomar utanför samverkansområdet.....	16
Ungdomar utan gymnasieexamen	17
Skaffa information om Sysselsättning	17
Erbjuda lämpliga individuella åtgärder	18
Praktik.....	19
Studier	20
Dokumentera.....	21
Förande av register	22
Tips på vägen	23
Lämna uppgifter till SCB.....	24
Utslussning från KAA.....	24
Tidiga insatser	25
Hemkommunens ansvar vid köp av gymnasieplatser	26
Samverkansparter	27

Årshjul	29
Ord och begrepp Lista på begrepp och ord:	30
Tips på hemsidor och rapporter	32
Bilagor	?

Vad är kommunalt aktivitetsansvar?

Kommunernas aktivitetsansvar (KAA) är till för kommunens ungdomar som inte studerar vid gymnasieskola eller motsvarande samt ungdomar som inte avslutat utbildning med examensbevis från nationellt program på gymnasieskolan, anpassad gymnasieskolan eller motsvarande utbildning.

Det kommunala aktivitetsansvaret tillkom efter en lagändring som trädde i kraft 1 januari 2015 (Skollagen 29 kap. 9§). Aktivitetsansvaret ersatte då det som tidigare kallats för kommunens informationsansvar, KIA.

Lagändringen är i första hand genomförd för att motverka ungas passivitet och utanförskap med målet att få ungdomarna i målgruppen att starta eller återuppta studier, för att uppnå en gymnasieexamen. Flera studier³ visar att unga som inte fullföljer gymnasieutbildning eller motsvarande i högre grad riskerar att drabbas av arbetslöshet, ohälsa, utanförskap och kriminalitet. Detta kan skapa ett stort personligt lidande för de drabbade men också stora utgifter för samhället. Att hamna i ett utanförskap genererar lägre grad av deltagande i samhället vilket ytterst är en risk för vår demokrati.

2018 tillkom ändringar och förtydliganden i lagen som reglerar det kommunala aktivitetsansvaret (skollagen 29 kap. 9 §) Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2018 och berör vilka ungdomar som innefattas av det kommunala aktivitetsansvaret.

Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar

Skollagen 29 kap.

9 § En hemkommun ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som

1. inte har fyllt 20 år,
2. har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt,
3. inte genomför utbildning i gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning,
4. inte har en gymnasieexamen,

³ Liljeström, A. *Varför är avbrott från gymnasieskolan ett problem?* Pluginnovation.se/content/varfor-ar-avbrott-fran-gymnasieskolan-ett-problem (2018-01-17)

5. inte har ett gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola, och
6. inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan med godkänt resultat.

Hemkommunen ska erbjuda de ungdomar som avses i första stycket lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt.

Kommunen ska föra ett register över de ungdomar som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den dokumentation och den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt första-tredje styckena. *Lag (2022:1315)*.

Hemkommunen bör:

1. se till att det finns förutsättningar och förankrade rutiner för berörd personal att aktivt och löpande kunna erbjuda lämpliga individuella åtgärder till de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret, och
2. se till att samverka med berörda myndigheter och andra aktörer för att samordna lämpliga individuella åtgärder.

Det kommunala aktivitetsansvaret är som det heter, ett kommunalt ansvar. Att en ungdom tillhör KAA frångår ingen annan verksamhet deras ansvar gällande målgruppen. Aktivitetsansvaret är en uppsökande och motiverande verksamhet som ska slussa vidare ungdomar till befintliga verksamheter inom och utom kommunen. Aktivitetsansvaret ska samverka med aktuella aktörer runt ungdomar i målgruppen för att underlätta för ungdomen att återgå i sysselsättning.

Målgrupp

Förutsättningar för att omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret är att:

- Ungdomen är folkbokförd i kommunen och
- Har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförd i landet vid en tidpunkt då de inte hade skolplikt,
- Ungdomen inte har fyllt 20 år

Ungdomar som ingår i kommunernas aktivitetsansvar:

- **Genomför inte** utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande utbildning. Med motsvarande utbildning menas till exempel studier på introduktionsprogram, vissa avvikelser inom de nationella programmen i gymnasieskolan och anpassad gymnasieskolan. Studier på folkhögskola på gymnasial nivå, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, anpassad utbildning för vuxna, motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem. Utbildning vid internationella skolor på gymnasienivå och International Baccalaureate (IB).
- **Fullföljer inte** utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan, anpassad gymnasieskolan eller motsvarande utbildning (se ovan). Fullföljd utbildning innebär ett examensbevis utfärdats efter avslutat nationellt program i gymnasieskolan eller studier inom vuxenutbildningen, gymnasieskolebevis efter avslutat nationellt program i anpassad gymnasieskolan eller motsvarande utbildning. Exempelvis elever med avlagd examen från International Baccalaureate (IB), gymnasieutbildning utomlands med avlagd examen samt folkhögskola med intyg om grundläggande behörighet till högskola eller yrkeshögskola.
- **Har studiebevis**, vilket innebär att ungdomen inte fullföljt utbildning eller uppnått tillräckligt många poäng/betyg i kurser som behövs för att få en examen på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande utbildning.

Skaraborgs samarbete

Skaraborgs 15 kommuner och Skaraborgs kommunalförbund samverkar kring utbildning, som en del av samverkan drivs nätverket för det kommunala aktivitetsansvaret.

I Skaraborg samverkas det även kring ett digitalt system för rapportering kring det kommunala aktivitetsansvaret och gemensamma rutiner för rapportering från huvudman för gymnasieutbildning till hemkommun.

Utbildning Skaraborg

I Skaraborg har det beslutats att samverka kring utbildning vilket regleras genom en samverkansstrategi för Utbildning Skaraborg. Övergripande syfte med Utbildning Skaraborg är att ge invånarna i Skaraborg en kvalitativt god utbildning, som gör Skaraborg till en attraktiv region att studera och leva i. I alla beslut sätts elevens bästa i fokus. Utbildningarna ska hålla god kvalitet, vara resursoptimerade och grundas på valfrihet och arbetsmarknadens behov.

Samverkansstrategin trädde i kraft 2023 och gäller till och med 2026.

Skaraborgs Kommunalförbund har, baserat på sin förbundsordning, ett ansvar att samordna utveckling genom tillitsfull samverkan med kommunerna och andra aktörer. Samverkan kring genomförandet av denna strategi bygger på ömsesidig förståelse och respekt mellan olika aktörer med avseende på roller och mandat.

Skaraborgs 15 kommuner har beslutat samverka i Utbildning Skaraborg. Detta regleras genom samverkansavtal som är bilagor till denna strategi. Samverkansstrategi för Utbildning Skaraborg innefattar samtliga skolformer och yrkeshögskola med kommunal huvudman. Även det kommunala aktivitetsansvaret omfattas.

Skaraborgs nätverk

Inom samverkan för utbildning Skaraborg finns flera nätverk. Ett av dem är skol- och utbildningschefsnätverket där berörda möts. Med utgångspunkt i detta nätverk finns andra nätverk som rör skolfrågor såsom Skaraborgs nätverk för det kommunala aktivitetsansvaret (SKAA).

Nätverket för det kommunala aktivitetsansvaret

I Skaraborg finns ett nätverk för det kommunala aktivitetsansvaret vars syfte är att verka för samsyn, samverkan och samagerande med interna och externa aktörer. Att sprida goda exempel på tidigt och förebyggande arbete, för att unga ska stanna kvar i utbildning på grund- och gymnasieskola samt underlätta övergångar däremellan. Att sprida goda exempel på insatser och aktiviteter inom KAA. Att verka för ett utvecklat samarbete mellan skol- och hemkommun gällande lagstiftning om rapporteringsskyldighet för elever med betydande frånvaro. Att verka för ett utvecklat samarbete mellan Utbildning Skaraborgs medlemskommuner gällande regionala samverkansformer kring aktivitetsansvaret.

Nätverket består av kommunrepresentanter inom kommunalt aktivitetsansvar samt representanter från kommunalförbundet/ antagningskansliet och sammanträder 4 gånger per år.

I nätverket finns ett presidium som bereder ärenden inför möten och gör förslag på dagordning, de håller i mötet och skriver anteckningar och har en stödjande funktion i utvecklingen av nätverket.

Gällande SKAA, andra nätverk och utbildningar inom Skaraborg så kan du läsa mer på; [Startsida \(utbildningskaraborg.se\)](http://Startsida(utbildningskaraborg.se)) och på [Kunskapsutveckling \(skaraborg.se\)](http://Kunskapsutveckling(skaraborg.se))

Samverkan kring rapportering av KAA genom IST

Skaraborgs kommuner har tillgång till datasystemet IST för rapportering kring det kommunala aktivitetsansvaret till Statistiska Centralbyrån (SCB). I IST hanteras den interkommunala ersättningen mellan skolhuvudmän och hemkommun och rapportering av det kommunala aktivitetsansvaret.

Systemet tar in uppgifter om skolplacering på gymnasium från kommunernas elevregister i Skaraborg. Friskolorna i Skaraborg skriver in antagna elever manuellt i systemet. Information om vilka som fått gymnasieexamen kommer från den nationella betygsdatabasen (Beda) och information kring hemkommun från folkbokföringsregistret hos Skatteverket.

Antagningskansliet i Skaraborg samordnar arbetet kring IST och är de som kontaktas vid frågor kring detta via skaraborgike@skovde.se.

Det löpande arbetet med KAA

Det kommunala aktivitetsansvaret innebär att kommunen löpande under året ska:

- Identifiera och kontakta berörda ungdomar
- Skaffa information om ungdomarnas sysselsättning
- Erbjuder individuellt anpassade åtgärder som i första hand syftar till utbildning
- Dokumentera insatser och åtgärder på lämpligt sätt
- Inhämta uppgifter om och föra register över ungdomar i målgruppen som rapporteras till SCB två gånger per år

Kommunens skyldighet regleras i 29 kap. 9§ Skollagen. I förordningen (2006:39) finns det reglerat vilka uppgifter kommunerna får behandla i registret de för över ungdomarna.

Organisering av arbetet

Det löpande arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret bör finnas beskrivet i en kommunal handlingsplan eller arbetsplan.

Arbetsgången kan skilja sig från kommun till kommun beroende på lokala förutsättningar och självbestämmanderätt. Det kommunala aktivitetsansvaret är hela kommunens ansvar och olika insatser kan ges av olika kommunala aktörer eller samarbetsparter. Det är ofta skola/utbildning, IFO/ arbetsmarknadsenhet som är den ansvariga förvaltningen för KAA.

Hemkommunen bör

1. se till att det finns en ändamålsenlig organisation med en tydlig ansvarsfördelning och en strukturerad handlingsplan för arbetet med aktivitetsansvaret,
2. identifiera vilka myndigheter och andra aktörer som kan vara aktuella att samverka med inom ramen för aktivitetsansvaret, och
3. skapa förutsättningar och ha ändamålsenliga rutiner för samverkan såväl inom kommunen som med berörda myndigheter och andra aktörer.⁴

⁴ Skolverkets allmänna råd gällande det kommunala aktivitetsansvaret

Varje kommun behöver ha en handlingsplan och uppdaterade rutiner för sitt uppdrag inom det kommunala aktivitetsansvaret. Här behöver finnas beskrivet hur kontakt med ungdom ska ske och med vilket intervall samt vilka åtgärder kommunen erbjuder.

Utvärdering och uppföljning

Som en del av kommunens systematiska kvalitetsarbete är det värdefullt att utvärdera arbetet med kommunens aktivitetsansvar utifrån exempelvis:

1. Hur många deltagare som ingått i aktivitetsansvaret
2. Vilka aktiviteter som erbjudits och hur de fungerat.

Fig. 1 Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar löper under hela året.

Komma i kontakt med berörda ungdomar

Hemkommunen bör:

1. se till att det finns förutsättningar och rutiner för berörd personal att löpande under året identifiera och hålla sig informerad om hur de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret är sysselsatta,
2. se till att tillvägagångssätten för att komma i kontakt med ungdomar anpassas utifrån deras situation och behov.⁵

Inom uppdraget för det kommunala aktivitetsansvaret ingår det att kontakta ungdomar som tillhör målgruppen. Det finns olika sätt att kontakta ungdomarna och i texten nedan kommer några av dem att beskrivas. Varje kommun har olika rutiner för vilka kontaktsätt som används och olika rutiner för detta. Ta reda på vilka rutiner som gäller i din kommun.

Telefonnummer till individen finns inte automatiskt inläst i IST- systemet. Det går att söka via sökfunktioner på internet, finns detta inte kan ungdomens tidigare skola kontaktas för kontaktuppgifter. Om ungdomen är under 18 år kan kontakt tas med ungdomens vårdnadshavare.

Ett annat sätt kan vara att skicka brev eller vykort till folkbokföringsadressen med information kring KAA. Ett tips är att skicka med en länk till KAA:s hemsida i din kommun. Detta går att göra både i sms, mejl och i brev/vykort.

Om ungdomen inte nås efter flera kontaktförsök kan hembesök göras. Innan ett hembesök genomförs kontrollera vilka rutiner som finns i din kommun. Vissa kommuner skickar information i förväg till ungdomen om att ett hembesök kommer att göras. Vissa har rutinen att alltid vara två personer när hembesök genomförs, vissa har rutinen att ha med sig ett larm. Det är värdefullt att ha en kommunlegitimation med sig under hembesök.

⁵ Skolverkets allmänna råd gällande det kommunala aktivitetsansvaret

Tänk på att det kan finnas många olika anledningar att en ungdom tillhör målgruppen och ha det i beaktande när du kontaktar en ungdom eller dennes vårdnadshavare. Ibland dyker ungdomar upp på listan som ej ska vara där, oftast försvinner dessa "felregistreringar" efter några dagar. Så det kan finnas anledning att vänta någon dag innan du kontaktar en ny person som dyker upp på listan.

Ungdomar som avbryter sin utbildning

Att få kontakt med en ungdom innan dess att ett skolavhopp sker ger möjlighet att ge information till ungdomen om aktivitetsansvaret, att visa vilka alternativ som finns utanför skolan, att bygga relation till ungdomen och kan också ge möjlighet att tillsammans med skolpersonalen hitta lösningar för att ungdomen ska kunna fortsätta sin utbildning. För att få kontakt med ungdomen innan dess att avhopp sker är det viktigt att det sker en kontakt från gymnasieskolan till hemkommunen i de fall ungdomen studerar på en gymnasieskola som inte är i hemkommunens regi, rutiner för detta finns beskrivet under rubriken ***Rutin för huvudmans rapportering till hemkommun.***

Det är positivt om det finns inskrivet i skolornas frånvarorutiner att kontakta det kommunala aktivitetsansvaret samt anmäla till hemkommun via avsedd e-tjänst vid betydande frånvaro. Det ger ökad möjlighet för tidig kontakt och samverkan.

Rutin för huvudmans rapportering till hemkommun

Inom utbildning Skaraborg finns en gemensam rutin för informationsutbyte mellan huvudman för gymnasieskola och hemkommun. Rutinen är beslutad av skol- och utbildningscheferna i Skaraborg och kopplat till rutinen finns en e-tjänst för rapportering av information. Länk till e-tjänsten finns på [Rapportering hemkommun \(skaraborg.se\)](https://skaraborg.se)

Rutinen innebär att:

Huvudman för utbildning skyndsamt SKA meddela elevens hemkommun genom att använda avsedd e-tjänst då elev avbrutit sina gymnasiestudier enligt följande:

- då en elev inte kommer till den utbildning eleven har antagits till och inte heller anmäler giltig orsak att utebli inom tre dagar efter det att terminen startat (detta ska även meddelas till antagningskansliet för gymnasieskolor i samverkan), eller
- då en elev själv anmäler studieavbrott till rektor, eller
- då en elev utan anmälan uteblivit från utbildningen under mer än en månad i följd, utan att detta har berott på sjukdom eller beviljad ledighet.

Huvudman för utbildningen SKA skyndsamt starta en utredning och meddela hemkommun genom att använda avsedd e-tjänst:

- om en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning och utredning är påbörjad.⁶

Huvudmannens rutiner för rapportering till hemkommunen ska överensstämja med CSN:s rutiner för rapportering av ogiltig frånvaro. Det innebär att förutsättningarna för rapportering är ogiltig frånvaro som uppgår till mer än några enstaka timmar under en månad och är upprepat⁷. Det betyder att frånvaron uppgår till minst fyra timmar under en 30-dagarsperiod och att frånvaron skett vid upprepade tillfällen

Huvudman för utbildningen BÖR meddela hemkommunen via avsedd e-tjänst om elev:

- byter utbildning
- gör revideringar i den individuella studieplanen som riskerar att påverka chansen till examen, till exempel reducerat program
- befaras att inte uppnå examen
- befaras att inte kunna fullfölja sina studier inom tre år

⁶ 15 kap och 18 kap. 15 § skollagen samt 12 kap. 3–4 a § gymnasieförordningen

⁷ Skolverkets allmänna råd för det kommunala aktivitetsansvaret s. 26-27

Ungdomar i grundskolan

Ett sätt att få information kring ungdomar är att kontakta grundskolan/ grundskolorna i kommunen i slutet av vårterminen för att få information om ungdomar som planeras läsa ett 10:e skolår. Alternativt är överåriga och, har gått om en årskurs tidigare under skolgången eller påbörjar sina studier i en lägre årskurs än förväntat enligt deras ålder. Då dessa annars kan dyka upp på KAA:s lista i IST. SYV eller skoladministratör på grundskolan kan vara bra att kontakta kring detta. I flera kommuner sker samverkan runt elever i årskurs 9 där elever befaras inte påbörja några gymnasiestudier.

Ungdomar utanför samverkansområdet

De ungdomar som är inskrivna på gymnasiet utanför utbildning Skaraborgs samverkansområde kan dyka upp på listan "åtgärdas" i KAA- modulen i IST. Ett sätt att hitta ungdomar som går i gymnasiet utanför Skaraborg är att prata med den administratör/ekonom i kommunen som hanterar Interkommunal ersättning (IKE) kring vilka ungdomar man betalar utbildningsplatser för.

Den som ansvarar för IKE i kommunen kan också registrera ungdomar som går utanför samverkansområdet på en studieväg och skola i IST-systemet även om inte betalning sker via systemet. På det sättet försvinner de från listan "åtgärdas" och är i stället registrerade som att de genomför gymnasiestudier, detta gör också att siffrorna till SCB blir rätt.

Ett sätt att hitta ungdomar som studerar utanför samverkansområdet är att söka i IST-systemet genom att söka på personnummer, IST- elev-> elevöversikt-> elev placerad hos annan huvudman->

Naturbruksskolorna inom Västra Götalandsregionen (VGR) är ej med i IKE-samarbetet, men antagningskansliet lägger in de elever som blivit antagna manuellt i IST för att de ska försvinna från "åtgärdas" i KAA-modulen. Då dessa elever är inlagda manuellt och ej kopplade till fakturering via IKE så försvinner de ej automatiskt om de hoppar av utan behöver tas bort manuellt. Ta därför kontakt med antagningskansliet i Skaraborg om någon ungdom behöver avregistreras från en utbildning inom VGR. Om en ungdom börjar på Naturbruksskola efter ordinarie skolstart exempelvis vid sen reservantagning behöver denne läggas till manuellt, kontakta då antagningskansliet via skaraborgike@skovde.se Uppge namn, personnummer, studieväg (skola, program, inriktning), startdatum alternativt slutdatum.

Ungdomar utan gymnasieexamen

Elever med IB-diplom rapporteras inte till betygsdatabasen (BEDA). Antagningskansliet tar in uppgifter kring vilka ungdomar som fått diplom eller ej från NTI Gymnasiet i Skövde och Katedralskolan i Skara där IB (International Baccalaureate) anordnas. Antagningskansliet får uppgifterna av skolorna i augusti och förmedlar dem till KAA- samordnare i respektive kommun. Ansvarig person i hemkommunen lägger in koden "examen enligt hemkommun" under fliken aktivitetsansvar. Detta då ett IB-diplom motsvarar en gymnasieexamen i rapporteringen.

Ett tips för att få kontakt med ungdomar som avslutar sina gymnasiestudier med studiebevis, i stället för examensbevis, är att be lokala gymnasieskolor att lägga en kort information kring KAA med kontaktuppgifter till lokala KAA tillsammans med betygen för de elever som slutar gymnasiet med studiebevis.

Skaffa information om Sysselsättning

Hemkommunen bör:

1. se till att det finns förutsättningar och rutiner för berörd personal att löpande under året identifiera och hålla sig informerad om hur de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret är sysselsatta,
2. se till att tillvägagångssätten för att komma i kontakt med ungdomar anpassas utifrån deras situation och behov, och
3. se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att ta emot information när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från, en gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola med en annan huvudman.

Huvudmannen för utbildningen bör:

1. se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att informera hemkommunen när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från, en gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola.⁸

⁸ Skolverkets allmänna råd gällande det kommunala aktivitetsansvaret

Vid kontakt med ungdomen bör frågan ställas om vad ungdomen har för sysselsättning. Sysselsättningen ska rapporteras i systemet IST. Se mer under rubriken **Dokumentera**.

Mer information kring hur kontakt med ungdomen tas finns under rubriken **komma i kontakt med berörda ungdomar**.

Erbjuda lämpliga individuella åtgärder

Ungdomar som inte har behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan eller saknar en gymnasieexamen eller motsvarande har enligt studier minskade möjligheter att få ett arbete^{9,10}. Det är därför viktigt att de ungdomar som berörs av det kommunala aktivitetsansvaret får motivationshöjande insatser och relevant stöd som syftar till behörighet till ett nationellt program eller om de har behörighet, fullgöra en utbildning och få en gymnasieexamen från ett nationellt program.

Enligt skollagen har kommunerna, inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret, ansvaret för uppgiften att erbjuda de ungdomar som berörs lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera ungdomen att påbörja eller återuppta en utbildning.

De ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret är en mycket heterogen grupp som har många olika behov. Det är därför betydelsefullt för kommunerna att utforma individuellt anpassade åtgärder där utgångspunkten och fokus för åtgärderna, så långt som möjligt, utgår från den ungas förutsättningar, behov och önskemål. I början av kontakten med ungdomen kan det vara bra att göra någon form av kartläggning för att se hur ungdomen haft det tidigare, hur hälsostatusen är och vad ungdomen tänker framåt.

Kommunen behöver regelbundet under hela året erbjuda lämpliga individuella åtgärder till de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. För detta behöver kommunen ha en planering vilken så långt som möjligt, tillåter flexibla åtgärder för ungdomar med olika förutsättningar, behov och önskemål.¹¹

⁹ Att motivera Ungdomar tillbaka till utbildning, 2018

¹⁰ Liljeström, A. *Varför är avbrott från gymnasieskolan ett problem?* [Pluginnovation.se/content/varfor-ar-avbrott-fran-gymnasieskolan-ett-problem](https://pluginnovation.se/content/varfor-ar-avbrott-fran-gymnasieskolan-ett-problem) (2018-01-17)

¹¹ Skolverkets allmänna råd gällande det kommunala aktivitetsansvaret

Exempel på lämpliga åtgärder kan vara:

- Motiverande samtal/ coachprocess
- Studie- och yrkesvägledning
- Praktik (se mer under rubriken praktik)
- Studier via vuxenutbildningen, Grundläggande nivå, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och orienteringskurs (ungdomar som läser på gymnasial nivå på kommunal vuxenutbildning omfattas inte av aktivitetsansvaret).
- Studier på folkhögskolans allmänna kurs på grundläggande nivå och övriga kurser på folkhögskolan (ungdomar som studerar på allmän kurs på gymnasial nivå omfattas inte av det kommunala aktivitetsansvaret).
- Stöd vid kontaktetablering med ex. arbetsförmedling, socialtjänst, hälso- och sjukvård eller folkhögskolor
- Stöd i att söka arbete och skriva CV
- Friskvård/ fritids/ kulturaktiviteter
- Andra studier, till exempel körkortsteori, eller prova-på-kurser på gymnasiet
- Subventionerad anställning. Tidsbegränsad anställning som genomförs med stöd från kommunen.
- Gruppverksamhet
- Truck-kort
- SIP/Västbus (Flerpartssamtal)

Praktik

En åtgärd för ungdom inom det kommunala aktivitetsansvaret kan vara praktik. Praktiken kan syfta till att testa ett yrke inför kommande studieval, att få arbetslivserfarenhet eller vara ett första steg inför att få en anställning på en arbetsplats.

I några kommuner finns möjlighet för ungdomen att få ersättning när denne praktiserar. I vissa kommuner utgår praktikersättning för ungdomar som motsvarar studiebidraget. Grunderna för att få ersättning för praktik ser olika ut mellan kommunerna, där vissa har ett visst antal timmar som motsvarar en heltid och där andra gör individuella bedömningar om vad som är en heltid för en ungdom.

Studier

Åtgärderna inom det kommunala aktivitetsansvaret ska i första hand syfta till att motivera ungdomen att påbörja eller återuppta en utbildning. Studie- och yrkesvägledning kan vara ett sätt att hitta en utbildningsväg som passar ungdomen och som motiverar att återuppta studier. De ungdomar som studerar på ett nationellt program eller motsvarande omfattas inte av det kommunala aktivitetsansvaret se rubriken **målgrupp**.

Råder osäkerhet på vilka betyg en ungdom har fått så erbjuder de flesta kommuner möjligheten att beställa en kopia på betyget via kommunens hemsida, alternativt att kontakta den skola där ungdomen senast studerade för att få tag i betygen. Betygen är av stor betydelse för att göra en studieplanering framåt. Grundskolebetygen ska finnas arkiverade i varje kommun och på många kommuners hemsidor kan man hitta anvisningar om hur man begär ut en betygskopia.

För att studera via kommunal vuxenutbildning (Komvux) är huvudregeln att studier kan påbörjas fr.o.m. juli det år som personen fyller 20 år alternativt att en ungdom fullföljer en gymnasieutbildning med studiebevis eller att ungdomen har en gymnasieexamen. Det kan ändå finnas möjlighet att få dispens för att få starta studier på vuxenutbildningen tidigare. På Komvux finns ofta en större flexibilitet med fler kursstarter per år och olika studietakt. Kontakta studie- och yrkesvägledare på Komvux i hemkommunen.

På folkhögskola är åldersgränsen 18 år men även här kan det finnas möjlighet till dispens för att börja tidigare. Kontakta respektive folkhögskola för information. För ungdomar under 20 år som läser på allmän kurs skriver vissa kommuner avtal med folkhögskolan och då står hemkommunen för busskort, böcker, serviceavgift och mat.

Ungdomar som vill söka till ett nationellt program på gymnasiet kan göra det till och med det år de fyller 19 år. Ansökan görs via utbildningskaraborg.se senast 15 maj. För att göra en ansökan behöver ungdomen få ett lösenord via antagningskansliet, utbildning@skaraborg.se

En ungdom som inte har behörighet till nationellt program på gymnasiet kan läsa på något introduktionsprogram. För att påbörja studier på Individuellt alternativ (IMA) eller Språkintröduktion (IMS) kontaktas skolan direkt för att boka ett inskrivningsmöte, då programmen har löpande intag. Programinriktat val (IMV) och Yrkesintröduktion (IMY) är sökbara och har oftast samma studiestart som övriga gymnasieutbildningar. För att söka IMV och IMY kontaktas studie- och yrkesvägledare i hemkommunen.

Dokumentera

Hemkommunen bör:

se till att det finns förutsättningar och rutiner så att berörd personal kan dokumentera insatser till ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret.¹²

Dokumentationen ska vara en grund för planering av insatser och tydliggöra hur insatserna ska ta ungdomen närmare mål om studier eller arbete.

Dokumentationen om insatser för de ungdomar i kommunen som omfattas av aktivitetsansvaret ska, om det är aktuellt, innehålla uppgifter om:

1. individuell planering och målet med insatserna,
2. vilka insatser som individen ansvarar för,
3. vilka insatser som kommunen ansvarar för,
4. vilka insatser som någon annan aktör ansvarar för,
5. vilka datum som insatsen ska påbörjas och avslutas,
6. orsaken till att insatsen upphört, och
7. tidpunkter för uppföljning och utvärdering av insatsen.

Vid ändring av insatserna ska dokumentationen enligt första stycket revideras.¹³

¹² Skolverkets allmänna råd gällande det kommunala aktivitetsansvaret

¹³ Skolverkets allmänna råd gällande det kommunala aktivitetsansvaret

Förande av register

Hemkommunen bör:

1. ha rutiner för att inhämta uppgifter om och föra register över de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret, och
2. ha rutiner för att lämna uppgifter till Skolverket för uppföljning och utvärdering av hur kommunen uppfyller sina skyldigheter i fråga om de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret¹⁴

I Skaraborg används systemet "IST Regional samverkan" som automatiskt hjälper oss att skapa en lista med individer som tillhör målgruppen.

Inloggningsuppgifter till vårt gemensamma system skapas av systemansvarig på antagningskansliet, skaraborgike@skovde.se. Systemet nås via: <https://skaraborgike.ist-asp.com/ikeskaraborg/login.htm>

För att komma åt registret över ungdomar som tillhör målgruppen:

- 1) Logga in i systemet
- 2) klicka på fliken "Aktivitetsansvar"
- 3) I filtret kan du både få fram sorterade listor på ungdomar registrerade inom aktivitetsansvaret alt. filtrera utifrån:
 - Åtgärdas
 - Pågående åtgärd
 - Planerad åtgärd
 - Introduktionsprogram (används inte då dessa ungdomar inte längre tillhör det kommunala aktivitetsansvaret)
 - Studier annan skolform (exempelvis Komvux, folkhögskola eller extra år inom grundskola)
 - Avslutad

Individen som registrerats i systemet hamnar under fliken "Åtgärdas" vilken är den lista vilken behöver ses över kontinuerligt. Ibland händer det att ungdomar registreras felaktigt i systemet och det är därför bra att avvakta i drygt 48 timmar innan kontakt tas.

¹⁴ Skolverkets allmänna råd gällande det kommunala aktivitetsansvaret

Tips på vägen

För att vi i Skaraborg ska registrera på liknande sätt

- Då en ungdom på listan uppger att denne är i arbete registreras det som sysselsättning i fliken, vid kontakt. Arbete som ungdomen själv ordnat är ingen åtgärd och är heller inte en anledning till att skrivas ut från det kommunala aktivitetsansvaret. En åtgärd som kan användas för denna grupp är "enstaka samtal".
- Då ungdom på listan finns inom kriminalvården, placerad via LVU, kontakt med habilitering, BUP, i insats via arbetsförmedling, försäkringskassa eller samordningsförbund registreras vid kontakttillfällen som "åtgärd via annan aktör".
- Familjehemsplacerad ungdom, som är placerad i annan kommun med fortfarande folkbokförd i hemkommun kan registreras som "Åtgärd via annan aktör".
- Ungdomar som ej kan delta i aktivitet – för flertalet handlar det om att de är i "åtgärd via annan aktör".
- Ungdomar som vistas utomlands för gymnasiestudier ska plockas bort från listan "åtgärdas" i och med att gymnasiestudier eller motsvarande innebär att ungdomen inte tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret. Sysselsättningen registreras som "studier i utlandet".
- Vid utlandsvistelse av annan orsak än studier registreras sysselsättningen som "utlandsvistelse ej studier" exempelvis vid utlandsvistelse som AU-pair eller vid volontärarbete. Om ungdomen arbetar utomlands så registreras sysselsättningen som arbete.
- Värnplikt –registreras som sysselsättning "andra studier".
- Föräldraledighet- registreras som "annan sysselsättning".
- Ungdomar som ej vill ha kontakt – enstaka samtal kodar en del, andra lägger inte in någon åtgärd utan skriver enbart i kontakttillfällen.

Lämna uppgifter till SCB

Två gånger per år ska uppgifter lämnas till Statistiska Centralbyrån SCB:

Senast 1 september skickas uppgifter för första halvåret (1 januari – 30 juni)

Senast 1 februari skickas uppgifter för andra halvåret (1 juli – 31 december)

Inloggningsuppgifter till SCB kommer via mail ett par veckor innan rapporteringen ska göras. Uppgifterna kommer till den mejladress som tidigare lämnats som kontakt för respektive kommun.

För att skapa exportlogg till SCB se lathund här; [IKE för KAA \(skaraborg.se\)](https://www.skaraborg.se/ike-kaa)

Från och med 2025 kommer statistiken redovisas en gång per år (i december) i stället för två gånger per år som den gör i nuläget.

Utslussning från KAA

I samband med 20-årsdagen upphör det kommunala aktivitetsansvaret. Vissa kommuner väljer att formulera ett särskilt brev för dem som närmar sig sin 20-årsdag. Detta gäller ju framför allt dem som man inte har kunnat/lyckats etablera en kontakt med, men att de ändå får information – en särskild service – om att KAA-uppdraget snart kommer att upphöra och vissa kontaktuppgifter till exempel till vuxenutbildningen.

För de flesta inom målgruppen är detta inget bekymmer, de kan redan ha hittat någon form av sysselsättning eller rent av egen försörjning, men för en del i målgruppen är tillvaron fortfarande bekymmersam och behovet av stöd stort. För dessa ungdomar kan en överlämning till lämplig instans vara betydelsefull och kanske rent av avgörande för vidare utveckling och framgång. För att möjliggöra och underlätta samverkan behövs ett medgivande från ungdomen för att häva sekretess.

Eftersom KAA är organiserat på olika sätt i olika kommuner så finns ingen given mall för hur utslussningen från KAA ska se ut. Det finns dock exempel på lämpliga samverkansparter och på kommuner som har rutiner för utslussning.

Många kommuner har någon form av arbetsmarknadsenhet dit personer som har behov av extra stöd i arbetslivet kan vända sig. Det kan dock vara så i vissa kommuner att ungdomen behöver ansöka hos till exempel socialsekreterare eller annan handläggare för att komma intill denna verksamhet.

Andra samverkansparter/verksamheter som ungdomar inom KAA kan vända sig till är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller Vård och omsorg/LSS-handläggare.

Tidiga insatser

Det finns långtgående skyldigheter att ge stödinsatser och erbjuda olika utbildningsalternativ inom ramen för gymnasieutbildningen för de ungdomar som har behov av detta.

Att tidigt sätta in stödinsatser kan vara avgörande i en ung människas liv och utvecklingsprocess. Stödjande insatser, såväl kommunala som statliga, behöver vara snabba och effektiva, eftersom varje dag utan erbjudande om stöd, är en dag för mycket i en ung människas liv. Det är också viktigt att utgångspunkten för stöd och insatser sker utifrån ungdomens behov, förutsättningar och mål och inte utifrån organiseringen av den offentliga verksamheten.

Tidiga insatser för unga som riskerar att hamna i det kommunala aktivitetsansvaret är en god investering, både för den enskilde individen och för samhället i stort.¹⁵ I de allmänna råden nämns främst skolans uppgift att främja alla elevers möjlighet att fullfölja sin utbildning och genom detta på sikt begränsa omfattningen av det kommunala aktivitetsansvaret.

Det kan vara en god idé för samordnaren för det kommunala aktivitetsansvaret att ta kontakt med studie- och yrkesvägledare eller rektor, både på grundskolans senare del och på gymnasiet, för att informera om uppdraget och om verksamheten. Samordnaren kan också hålla skolinformation både för elever och föräldrar till exempel i åk 9, IM och åk 3 på gymnasiet.

¹⁵ Skolverkets allmänna råd för det kommunala aktivitetsansvaret s. 8

Samverkan med skolan kan till exempel också ge samordnaren information om elever som går ett 10:e år i grundskolan eller är överåriga och möjlighet att etablera en tidig kontakt med de unga som av olika anledningar väljer att inte påbörja gymnasiestudier eller de unga som riskerar avhopp.

Hemkommunens ansvar vid köp av gymnasieplatser

1. Hemkommunen bör
se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att ta emot information när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från, en gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola med en annan huvudman. Huvudmannen för utbildningen bör
2. se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att informera hemkommunen när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från, en gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola.¹⁶

I Skaraborg finns rutiner för att tidigt signalera riskfaktorer för studieavbrott och eventuellt studieavbrott. Detta görs via en e-tjänst som är framtagen för att skicka information mellan huvudman för gymnasieskola och hemkommun.

När hemkommunen får veta att en ungdom riskerar avhopp från studier kan det kommunala aktivitetsansvaret gå in och stötta innan ungdomen skrivs ut från skolan.

Även utanför samverkansområdet för gymnasiestudier i Skaraborg är det av vikt att ha god samverkan med de gymnasieskolor där eleverna från hemkommunen är placerade.

¹⁶ Skolverkets allmänna råd för det kommunala aktivitetsansvaret

Samverkansparter

Hos vissa ungdomar är behovet av stöd mindre och hos andra större. För de ungdomar som behöver mycket stöd och hjälp från flera olika myndigheter kan det vara bra med någon slags samordning.

Nedan följer en lista på möjliga samverkanspartners och insatser som kan vara till stöd för ungdomen:

- **Arbetsförmedlingen.** Dock finns det begränsat med insatser för ungdomar under 20 år där det i första hand handlar om att motivera tillbaka till studier.
- **Arbetsmarknadsenheten** i kommunen. Kan vara behjälpliga med arbetsträning, utredning av arbetsförmåga och praktik.
- **Boendestöd.** En insats som man kan ansöka om via socialtjänsten och som stöttar upp i eller utanför hemmet.
- **Fritidsledare.** Personal på kommunens ungdomsgårdar.
- **Fältassistenter** har ofta koll på ungdomar utifrån att de rör sig i miljöer där ungdomar vistas såsom på skolor och ute på stan. Fältassistenterna deltar ofta i samverkar via en närgrupp tillsammans med skola och polis.
- **Habiliteringen** har insatser till personer med en bestående funktionsnedsättning och deras anhöriga. Målet är att kunna leva ett så normalt liv som möjligt.
- **Integrationsenhet.** Många kommuner har en integrations-samordnare som arbetar med att stötta nyanlända i kommunen.
- **Kyrkan** eller andra trossamfund kan ge samtalsstöd, anordnar ungdomsgrupper/aktiviteter.
- **LSS** Lagen om Stöd och service till vissa funktionshindrade, du kan kontakta LSS-handläggare i din hemkommun för att ansöka om stöd eller få mer information. Målgruppen för LSS är personer som har en omfattande funktionsnedsättning. Målet med lagen är att kunna leva ett så gott och självständigt liv som möjligt, till exempel att ha möjlighet att arbeta, studera eller ha någon annan meningsfull sysselsättning.

- **Närhälsan – ungas psykiska hälsa.** Vissa vårdcentraler har ett tilläggsuppdrag kring ungas psykisk hälsa för ungdomar upp till 18 år. I Skaraborg är det Närhälsan Guldvingen vårdcentral, Lidköping och Närhälsan Oden vårdcentral, Falköping. [Ungas psykiska hälsa \(UPH\) - Närhälsan \(narhalsan.se\)](http://ungaspsykiskahalsa.uph.se)
- **Röda Korset.** Vuxna från 18 år med flyktingbakgrund kan få hjälp med att bearbeta trauman från krig och flykt på Röda Korset i Skövde.
- **Skola.** För de ungdomar som är i behov av det är skolan skyldig att tillhandahålla adekvata stödinsatser och erbjuda olika utbildningsalternativ inom ramen för gymnasieutbildningen. Inom skolan finns ett "elevhälsoteam", EHT, bestående av kurator, specialpedagog, skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog, rektor och ibland studie- och yrkesvägledare. På vissa skolor finns också "elevcoacher". Elever som är på väg att avsluta sina studier i förtid har rätt att få stöd av dessa funktioner för att förhindra avhopp. Ungdomar som inte är i studier men som funderar på att börja studera har rätt till vägledning av studie- och yrkesvägledare.
- **Socialtjänsten.**
 Personal inom skolan har anmälningsplikt om det råder misstanke om att ett barn far illa eller riskerar att fara illa. Vid misstanke om att en ungdom under 18 år far illa bör KAA göra en orosanmälan till socialtjänsten. Socialtjänstens tvångslagslagstiftning (LVU) sträcker sig fram till att en ungdom/ung vuxen fyller 21 år – så anmälan kan även göras på dem som är över 18 år.
 En ungdom kan även göra en egen ansökan om behov finns utifrån sociala faktorer.
 Ungdomar som fyllt 18 år och som inte längre studerar kan ansöka om ekonomiskt bistånd.
- **Ungdomsmottagning.** Här kan ungdomar/unga vuxna få hjälp med frågor om kroppen, sex, sexualitet, identitet eller preventivmedel fram till 25 års ålder. Hit kan också unga gå om de behöver någon att prata med. På ungdomsmottagningen finns barnmorska och kurator och ofta en läkare. Ungdomen kan gå till vilken mottagning i landet den vill.

Årshjul

- 1 februari ska rapportering till SCB av andra halvåret (1 jul- 31 dec) vara inlämnad.
- Februari/ mars: påminna ungdomar om att söka sommarjobb.
April/maj Presentera sig på gymnasieskolorna. Berätta att det är ett uppdrag som finns i alla kommuner (kan finnas ungdomar från annan kommun på gymnasieskolan).
- April/ maj: presentera KAA-uppdraget för Åk 9 och vara med på föräldramöten.
- 15 maj: sista ansökningsdag för gymnasiet, för övriga skolformer – se aktuella hemsidor.
- Maj/ juni: kontakt med SYV/ elevhälsa på grundskolan om de som ej blir behöriga/ ej börjar på gymnasieskolan.
- 1 juli kommer de ungdomar in som fått studiebevis (ej gymnasieexamen) in i IST-systemet under "åtgärdas".
- 1 september ska rapportering till SCB av första halvåret (1 januari- 30 juni) vara inlämnade.
- 15 september så avslutar antagningskansliet gymnasieantagningen, efter detta datum är gymnasieskolorna själva ansvariga för antagning av elever.

Ord och begrepp

Lista på begrepp och ord:

AME- Arbetsmarknadsenhet, kommunen enhet för arbetsmarknadsfrågor.

Drop out- engelsk term för skolavhopp

EHT- Elevhälsoteam

Elevhälsoteam - Skolans elever ska ha tillgång till elevhälsoteam med medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser. Elevhälsoteamet ska främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och även stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Examensbevis - Examensbevis utfärdas när en elev har avslutat ett nationellt program, uppfyllt kraven för gymnasieexamen och fått betyg på alla kurser samt det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan.

Gymnasieexamen - En elev som uppnått utbildningskraven får antingen en yrkesexamen eller en högskoleförberedande examen från en gymnasieutbildning.

Gymnasieintyg – utfärdas till elev som avslutar något introduktionsprogram.

HVB- Hem för vård eller boende är ett yrkesmässigt drivet hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med ett boende. Beslut om placering i HVB görs av socialnämnden i respektive kommun. Placeringen kan ske med stöd av socialtjänstlagen (SoL) eller lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

IB – International Baccalaureate, internationell gymnasieutbildning med engelska som undervisningspråk. Elever som klarat målen i sin utbildning och sina exams får ett International Baccalaureate diploma. Resultaten för exams kommer ofta senare än resultaten för elever som gått ett nationellt program vilket gör att de kan dyka upp i KAA-registret. Elever som ej klarat utbildningen med godkända resultat får ansöka om att göra retakes när exams hålls igen i maj.

IFO- Socialtjänstens individ- och familjeomsorg har ett brett ansvarsområde. Där ingår bland annat ekonomiskt bistånd, missbruks- och beroendevård, familjerätt, familjerådgivning och barn- och ungdomsvård.

IKE- Interkommunal ersättning. Ersättning som betalas ut från hemkommun till skolhuvudman.

IM- Introduktionsprogram på gymnasieskolan. Introduktionsprogrammen ska ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt program, eller leda till att de kan få ett arbete.

IST- Ett företag som arbetar med digitala tjänster riktade mot förskola och skola. I Skaraborg används IST:s program bland annat för rapportering av det kommunala aktivitetsansvaret.

KAA- Kommunalt aktivitetsansvar

Komvux – Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, grundskolenivå, eller svenska för invandrare (SFI).

LSS-lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

LVU-lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Anledningen till ett omhändertagande enligt LVU kan vara att en pojke eller flicka eller person med annan könstillhörighet lever ett destruktivt liv med exempelvis missbruk eller kriminalitet (3 §, de så kallade beteendefallen) eller att föräldrarna inte kan ge det stöd som behövs för en bra uppväxt (2 §, de så kallade miljöfallen). Vid vård med stöd av LVU är det förvaltningsrätten som prövar frågan om vård. Socialnämnden har ansvaret för att den enskilde får det stöd och hjälp som behövs under tiden i vård.

Nationellt program- Inom gymnasieskolan finns 18 nationella gymnasieprogram: sex högskoleförberedande program och 12 yrkesprogram. De nationella programmen är treåriga och leder mot en gymnasieexamen. Det krävs att en elev har godkända betyg i ett visst antal kurser för att vara behörig till ett nationellt program, behörighetskraven skiljer mellan olika program.

PUT- Permanent uppehållstillstånd. Utfärdas av migrationsverket. Den som ansökt om asyl i Sverige och får ja på sin ansökan får ett uppehållstillstånd. Först när personen som fått uppehållstillstånd är folkbokförd i en kommun kommer den att omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret.

SCB- Statistiska Centralbyrån, den myndighet som samlar in data kring det kommunala aktivitetsansvaret.

SIP - Samordnad individuell plan där exempelvis socialtjänst, vård och skola möts för att samordna stödet för en person.

SiS – Statens institutionsstyrelse, är en statlig myndighet som ansvarar för individuellt anpassad tvångsvård. SiS behandlar ungdomar med allvarliga psykosociala problem och vuxna med missbruksproblem. SiS tar också emot ungdomar som har dömts till sluten ungdomsvård.

SKAA- Skaraborgs nätverk för det kommunala aktivitetsansvaret.

Skolplikt - Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till utbildning. Skolplikt innebär att barn ska delta i skolans verksamhet. För de flesta elever så upphör skolplikten efter att eleven avslutat årskurs 9.

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/skolplikt-och-ratt-till-utbildning>

SoL- Socialtjänstlagen

Studiebevis- En elev som avslutar sina studier i gymnasieskolan och inte uppnått kraven för gymnasieexamen får istället ett studiebevis. **SYV-** Studie- och yrkesvägledare

TUT- Tidsbegränsat uppehållstillstånd, utfärdas av migrationsverket. Den som ansökt om asyl i Sverige och får ja på sin ansökan får ett uppehållstillstånd. Först när personen som fått uppehållstillstånd är folkbokförd i en kommun kommer den att omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret.

UVAS- Unga som varken arbetar eller studerar, i åldern 15–29 år. Internationellt kallat NEET "Not in Education, Employment, or Training."

Avslutande ord

Här: [Länkar och Bilagor \(skaraborg.se\)](#) hittar du fler tips som kan vara användbara i arbetet med KAA. Bilagorna är exempel på material och det är helt ok "att glo och sno" om det finns något som du vill göra om och implementera i din kommun.

Handboken har kommit till som en vägledning för dig som kanske är ny i arbetet med KAA eller som kanske vill förkovra dig i det gemensamma tänk vi har kring KAA arbetet i Skaraborg. En bra grund att utgå från. Den största kunskapen återfinns dock bland alla KAA-samordnare i Skaraborg. Tillsammans har de många års erfarenhet av KAA-arbete och de tvekar inte för att finnas där som ett bollplank eller stöd när frågor eller eventuella problem uppstår.